

Szerkesztői és kiadó iroda:

NYIREGYHÁZÁN,

Szarvas-utca 118. szám alatt.

Bérmentetlen levelek el nem fogadtatnak.

Nyílt tér alatt 30 kr. bélyegdíjon kívül minden négyszer hasábozott garmond-soréri 25 kr. o. é. fizetendő.

NYIR.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad: Zeisler M. Pesten.

Befizetési díj:

A kiadó-hivatalunk egész évre . . . 5 fr. 50 kr.
Házhoz . . . . . 6 „
Félévre . . . . . 3 „
Évnyelvi . . . . . 1 „ 50 kr.

Hirdetések díja: minden hathasábos petít sor egyszeri ígatásánál 5 kr., többszörinél 4 kr. Bélyegdíj 30 kr.

A „Nyir“ szerkesztőségi és kiadó-hivatala folyó hó 1-jétől kezdve Szarvas-utca 118-dik sz. a. van.

Észrevételek K. ur néhány szavára a f.-szabolcsi egyházmegyei életbiztosítás tárgyában.

A „Nyir“ 38-ik számában K. ur bírálata alá vevén az egyh. megyei küldöttségnek az e lapok 36-ik számában nyilvánosság elé bocsátott életbiztosítási tervezetét, midőn azt részint egyoldalunak, részint a morálba ütközőnek sőt számítását is tévesnek és helytelennek lenni állítja: alólírott mint a nevezett küldöttség egyik tagja, felhiva érezi magát, K. urnak nagy részben félreértésen alapuló néhány szavára szerény észrevételeit megtenni.

A küldöttség épséggel nem éri szíve magát azért, hogy K. ur hibákat talált tervezetében! Mi esalhatatlanságot magunknak nem követelünk s nem is mondjuk elbizakodva, hogy azon tervezetnél jobbat, célszerűbbet kivált szakértők nem készíthettek volna; e tekintetben csak köszönettel tartozunk K. urnak, ha tervezetünk hibáit feltárván, egyszersmind egy jobb, egy célszerűbb tervezetet mutatott volna be; de mivel ez utóbbi nem történt, meg fog bocsátani K. ur ha az általa felfedezett hibákat sem tartjuk olyanoknak mint találja, sőt hogy nem is olyanok, alólírott e soraiban kimutathatni reményli.

Egy kis rövid simogató bevezetés után azt mondja K. ur hogy azon tervezet „egy oldalú“. Meglehet hogy az! De midőn valaki ezen vádat hártározottan kimondja, szükséges előbb figyelembe vennie a célt melynek létesítése tervezetett, a körvonalakat az iránypontokat melyekhez valamely küldöttségnek tervezete készítésénél magát alkalmaznia kellett.

Célul, melyet küldöttségnek munkalatánál szem elől tévesztetni nem lehetett, az egyh. megyei özvegy-árva pénztár gyarapítása volt kitűzve, iránypontul aként körvonalozva, hogy ezen pénztár minél olesóbban történhet gyarapíthatásának, tömeges vagy egyéni életbiztosítás általi eszközölhetősére készítették tervjavaslat. Küldöttségnek tehát kitűzött céljánál fogva, az egyéni és tömeges biztosítás között választania kellett, és a véleménye szerint célra-vezetőbbet ajánlani, egyszersmind arra fektetvén egész tervjavaslatát. És ezt tette is a küldöttség! Megérintette munkalatában a tömeges biztosítást is, de mint szerinte a célnak meg nem felelőt csak röviden, fútolagosan. Ugyanis ha a cél az egyh. megyei özvegy-árva pénztár gyarapítása, akkor a tömeges biztosításra is oly terv lett volna készíthető, melynek folytán minden öröklendő özvegeknek

az özvegy-árva pénztárba kellett volna folyniok, következésképen a 93 lelkész külön-külön bizonyos özvegyig történt biztosításért járuló évi díjakat is egy közpénztárból kellett volna fedezni. Alig tekintett küldöttség a biztosítás ezen oldalára, azonnal meggyőződött hogy ezáltal a cél el nem érhető, azért részletesebben fel sem vette tervezetébe. De mint-hogy K. ur a küldöttség indítványával szemben, épen a tömeges biztosítást ajánlja, szükségesnek látom a biztosítás e két nemét egymás mellé allítani, és számokkal mutatni ki, hogy melyik legyen a kitűzött célnak megfelelőbb, nem vévén figyelembe a kedvezményeket, melyek úgy is csak csekély különbséget idéznének elő.

A küldöttség által tervezett 30,000 forintos egyéni biztosításnál az évi díj 832 frtot tevén, ha ezen összeget a 93 lelkész között egyenlően elosztjuk, esnek belőle minden lelkészre, kerekszámot véve fel 9 frt. (Jövedelem aránylag osztván el, egyikre valamivel több másikkra kevesebb.) Ennyit kellene évenként fizetni minden lelkésznek, hogy özvegye és árvái 80-90 ft évi segélyezésben részesíthessenek.

Nézzük meg már most a tömeges biztosítást, vajjon 9 ft évi járulékkal minő eredmény érhetik el? Nem vagyunk azon helyzetben hogy lelkész-társaink életkorát véve fel számításai alapul, külön-külön kimutathatnánk hogy melyik mennyit biztosíthat 9 frtal. De megközelíthetnünk véljük az igazságot, ha mind a 93 lelkészt egy közép életkorba osztályozzuk. Ugyanis lelkész a 30 koréven alól alig van egy kettő, 60 éven felül ismét kevés, nem követünk el tehát nagy hibát, ha a 30 és 60 év közötti középszámot vévén fel, a lelkészeket általában a 45-ik korévbe sorozzuk. Egy 45 éves ember pedig 9 frtal nem többet biztosíthat mint 225-30 frtot, vagy rendkívüli kedvezményeket véve fel 300 frtot Ezen összeget öröklőné a biztosított családja annak halála után! Már most itéljen a közönség, melyik lesz előnyösebb egy gyámolától megfosztatott családra nézve, 300 ft-e egyszer mindenkorra, vagy 80-90 ft évi segedelem az özvegy haláláig vagy az árvák teljes korúságáig?

Ezen első tekintetre látható nagy különbséget azonban nem a biztosító intézeteknek lehetne köszönni, hanem egyedül és pusztán a társulatnak; mert míg a tömeges biztosításnál az öröklött összegek szétforgácsoltatnak, addig az özvegy-árva pénztárban egy nagy tömeggé tömörülnek.

De a tömeges biztosításra az egyh. megyének semmi gondja, ezt megteheti mindenki az egyh. megye nélkül, a mint már sokan meg is tették. Az egyházmegye érdeke egy maradandó, egy örök alapot kíván, mely évtizedek sőt évszázadok mulva is enyhítse a nyomort, törülje a könnyeket. A K. ur terve szerinti biztosítás csak egye-

seknek való, de az egyh. megye magasabb nézpontu célját távolról sem közelíti meg. Nem tartjuk tehát a tervezetet egyoldalunak, hanem olyan-nak mely meggyőződésünk szerint a célra e téren egyedül elvezető utat mutatja ki.

De van K. urnak egy vádja, mely-lyel akarata ellenére is a haláleseti biztosítás eszméjét egész általánosságban támadja meg, a mennyiben az életbiztosítás e nemét a morálba ütközőnek lenni állítja, azon okon, mert ha két-három egyén biztosítatik, akkor az egyházmegyének a biztosított halálát ohajtania kell.

Valóban iszonyu vád, meggondolatlan feltevés egy oly erkölcsi testületről mely a felebaráti szeretetet hirdeti, békességet erényt predikál, melynek isteni tanítója nyomdokin járva a szenvedőket vigasztalni, a csüggedőket bátorítania kell, és a mely erkölcsi testület önzetlen önmegtagadással, minden kényszer nélkül szabadakaratából akarja egy szebb jövőnek alapját megvetni, épen a biztosítás által. Ezen iszonyu vád azon következtetésre vezethet bennünket, hogy a ki egy erkölcsi testületről ilyet feltehet, az felteheti a valaki halála kívánásának még iszonyatosabb fokát t. i. a halál siettetését is!... sőt ezen észjárás szerint az egész lelkészi hivatalt is morálba ütközőnek kell tartani, hiszen így minden lelkészről feltehető, hogy egyháza tagjainak halálát ohajtja, csupán azért, hogy az őt illető néhány ft temetési tiszteletdíját felkelhesse!... Ezt pedig bizonyosan tudom K. ur sem hiszi!

Nem tehető fel tehát hogy egy lelkész az erkölcsi súlyedés ezen legalsóbb fokára jasson, nem már csak azért sem, mert ez a feltevés nem is indokolható! Ugyanis élő lelkészek a biztosítás jótéteményiben nem részesülnek, haláluk után élvezheti azt családjuk csupán; míg élnek tehát társuk halálát kívánni nincs okuk, haláluk után nincs idejük. Legfelebb tehát egy-két özvegy eshetnek a nyomor miatt ez erkölcsi bünbe! Ez pedig az önzetlen szeretet képesével egybekötött családtagoknál is megtörténik, és higgye el K. ur hogy ha az emberek szívébe a mindeneket látó szemével betekinthetnénk, beh sok gyermeket, vót, testvért, rokont láthatnánk, kik hizelegve esüggének a gazdag családapán, de lelkeikben ohajtják annak halálát hogy a gazdag örökség birtokába juthassanak.

Minden egyh. megye lelkészei egy erkölcsi családot alkotnak, és e családban az önzetlen testvériesülés képes csak nagyobb vivmányokat előállítani. Ezen önzetlenségre alapította a küldöttség tervezetét, és ezt nem a szeretet lelke, nem a morális érzület, hanem csak a szükkeblü önzés fogja megbuktathatni.

De még azt is szemünkre veti K. ur hogy „a bizottság tervezete nem is hasznos, mert a terve-

zetben felhozott számítás téves helytelen!“ Valóban nagyon csekély számoló tehetséget feltételez rólunk K. ur midőn azt hiszi hogy értelmezése szerint számítottunk.

Mi ezt mondtuk a tervezetben: „a 30 ezer forintos biztosításnál a befizetett 832 ft évi díj után már az első évbeli 6% nyeremény tenne 49 ft 92 krt, a második évben kétannyit és így tovább.“ De ez nem azt teszi, a mit K. ur kiolvas belőle, hogy t. i. az első évben befizetett 832 ft után a második évben már 12% nyereményi osztalék volna reménylhető, ilyen balgatagságot nem is gondolhattunk, hanem azt, hogy a második évben 6% nyereményi osztalék mellett már kétszer 49 ft 92 kr jutna, amennyiben a második évben ismét 832 ft évi díj fizettetvén be, ekkor már a két év alatt összesen befizetett 1664 ft után kapnánk az osztalékot; a harmadik évben ismét befizetvén 832 ft, ekkor meg 2496 ft után kellene már kapni a 6% nyereményt, t. i. háromszor 832 ft után, háromszor 49 ft 92 krt. Mert mi úgy vagyunk meggyőződve, hogy minden részvénytársulatnál a befizetett összegek szerint történik a nyereménybeni részesülés, mert ha a K. ur magyarázata szerint csak az első évben befizetett összeg után adatnék folytonosan a nyereményi osztalék, a többi évi befizetések pedig ignorálatnának: akkor a K. ur számítása helyes lenne ugyan, de a mi számításunk sem lenne téves és helytelen, hanem ámitók és csalárdok lennének a biztosító társulatok ígéretei!

Egyébbiránt mivel tervezetünkben világosan megmondottuk hogy „a küldöttség a nyereményi osztalékokat mint bizonytalanokat számításába föl nem vette,“ magunk sem tulajdonítottunk azoknak valami nagy fontosságot, de jeleztük mint reménylhető könnyebbitését a kimutatott teherviselésnek.

Van még egy vád a K. ur néhány szavában midőn azt mondja: hogy „a Haza biztosító bankhoz a bizottság megfoghatlan okból különös előszeretettel viseltetik.“ Különösnek találván hogy az egyházmegye csak a „Duna“ és a „Haza“ életbiztosító társulatokat kereste meg, holott az „Első magyar“ és a „pesti“ életbiztosító bankoknál a díjak olesóbbak, mert míg a „Haza“nál egy 30 éves egyén biztosítási díja 100 ft után 2 ft 52 kr, ugyanakkor az „Első magyar“-nál 2 ft 39 kr, „pesti“-nél pedig 2 ft 35 kr.

Mindezekre rövid feleletünk az, hogy mi egyik intézetnek sem vagyunk sem ügynökei, sem semmi összeköttetésben egyikkel sem vagyunk; ennek folytán előszeretettel a „Haza“ iránt csak annyiban viseltetünk, a mennyiben ez tisztán életbiztosító intézet, és nincs kitéve azon eshetőségnek, hogy a jég vagy tűz-kár bizto-

sító osztály történhet veszteségeit a másik, például az életbiztosító osztály pénztárából fedezze, és mert volt alkalmunk némely fenálló biztosító intézetek loyaltitását tapasztalni. Különben ha tudnánk kitérni a „Nehány szó“ K. jegyi írója, meglehet azt is megtudnánk mondani, hogy K. ur miért nem viseltetik a „Haza“ iránt előszeretettel.

Az egyh. megye sem a „Duna“, sem a „Haza“ biztosító társulatokat meg nem kereste, hanem ezek keresték meg az egyházmegyét, sőt az egyh. megyei biztosítás eszméjét magát, gemzsei gyűlésünkön a „Haza“ egyik ügynöke penditette meg. Mi a tervezetben csak ennyit mondottunk: „egyh. megyénket két társulat kereste meg u. m. a „Duna“ és a „Haza“. Ezek közölték velünk a kedvezményeket is, de tervezetünkbe ezeket sem vettük fel, s kiindultunk csak pusztán az alapszabályokból, s kezünkben volt valamennyi biztosító intézeteknél fizetendő díjak egybeahasonlításai laistroma.

A mi a díjak más intézeteknél olcsóságát illeti, erre nézve igazat kell adnunk K. urnak, amennyiben számítása alapjául a tervezetünkben hibásan levő ezen kifejezést vette fel: „egy 30 éves lelkész ezer ft után 25 ft 20 kr évi díjat fizet“ t. i. a „Haza“-nál. Itt beismerjük tévedésünket, és kötelességünknek ismerjük a becsusztott sajtóhibát kiigazítani, a mennyiben a „Haza“ alapszabályai szerint egy 30 éves egyén ezer forint után nem mint hibásan volt kinyomva 25 ft 20 kr, hanem csak 23 ft 20 kr évi díjat fizet, és így száz ft után csak 2 ft 32 krt; a mi pedig ekként olcsóbb lesz mind a „pesti“ mind az „Első magyar“ biztosító társulatoknál fizetendő díjaknál.

Ezzel bezárom már is unalmas és száraz polemiamat, bocsánatot kérve az olvasó közönségtől, K. urnak pedig meg egyrésztől köszönetet mondok egyh. megyénk irányában, bizonyosan jószándéku érdeklődéséért, másrésztől felteszi a sorok írója, hogy nyílt őszinteséggel elmondott szavaiért, melyekben ismeretlen személyének megsértésétől mind végig

óvakodott — neheztelni nem fog, sőt belátandja hogy e nyilatkozattal tartozott az egyh. megyének, tartozott a küldöttségnek, tartozott önmagának Gyöngyösy Sámuel.

GAZDÁSZAT.

Reflexiók.

V.

2) Mely állatoktól nyerheti a gazda legolesóbban, a szükséges trágyamennyiséget?

A gazda azon állatoktól nyeri legolesóbban, a földjeinek termékenyítésére, egyenlő jó állapotban való tartására, avagy a termékenység fokozására, emelésére szükséges trágyamennyiséget, — melyek akár végzett munkájok, — akár másféle hasznuk és használatuk által, a nekik adott takarmány értékét vagy egészen, vagy pedig nagyrésztben visszaadják.

Ha az igavonó ökör, ló fentartására fordított takarmány értéke, az állatok végzett munka által visszatérítették; világos, hogy a nyert trágyamennyiség, melyet azok istállóinkban hátrahagytak, tiszta nyereség. — Ha kevesebb dolog nem képes fedezni, az állatokra — a takarmányban — fordított kiadásokat: akkor, ugye lehet, a trágya becese fogja kiegyenlíteni az eképen támadt különbségeket. — Ha hizlalásnál, a marhának értékben való emelkedése által, mint a takarmány, ugy a munkának becese is fedezve van: akkor az összegyűjtött trágya tiszta nyereség; míg minden ellenkező eseteknél, midőn is az állatok tartására fordított költségek vissza nem térítetnek, a trágyát kellene szertelen magas árra tenni, hogy előállott kárunkat fedezhessük, a mi által azonban önmagunkat csalnók meg.

A trágyának értéke, ugy állaga (substanz) mint bizonyos helyzetek és viszonyok szerint is, különféleképpen változik. — Azt csak azon előállott különbség szerint foghatjuk meghatározni, mely akkor mutatkozik, ha például, egyenlő vegyületű és természetű talajnak egy részét megtrágyázzuk, míg annak ugyanannyi része trágyázatlan maradt. — A minthogy

tudniillik, a termék becese — mennyiség és minőség tekintetéből, — egyedül a trágya által emeltetik: felhozott esetben; a megtrágyázott földben termelt növénynek nagyobb becese fogja kimutatni, a rája fordított trágya értékét.

Mivelhogy azonban, az istálló trágya, egy részt házi haszonhajtó és igavonó állatainknak hulladékából, — másrészt pedig, az azok alá terített ágyazat vegyületeiből állott elő: a trágya tömegénél csak annyit szabad az állatok javára felrónunk, mint mennyit a takarmány tett és eszközölt a trágya tömegének szaporítására: e szerint természetes, hogy az ágyazat nem az állatok haszonvételének tulajdonítandó.

Mi végre azon körülményt illeti, hogy mely marha legyen épen legalkalmassabb egyik vagy másik gazdasághoz: az egyedül az éghajlat- és a földnek természeti viszonyaitól, tulajdonságaitól függ, melyek míg egy állatfajra kedvezőök, a másiknak épen nem kedveznek; továbbá a szántóföldnek helyzetéből és a különféle állati termények pénzbeli értékétől. — Csak akkor, ha mindezen különböző viszonyokat figyelmesen áttekintjük, fogjuk megtudhatni, hogy a szükséges trágya szerzésre szolgáló takarmányt, mily állatok által, — s ezeknek mily módu haszonvételével emésztesük meg leghaszonhajtóbban és legjutalmasabban.

3) Milyen nagy legyen ezen állatok létszáma?

A mennyiben az igavonó állatok, minden gazdaságnál a végzendő mezeti munkához szükségeltetnek, s az azok után gyűjtött trágya a földek termékenyítésére épen nem elegendő: mi természetesebb, minthogy a gazda kénytelen még azok mellett, másféle, haszonhajtó állatokat is tartani, hogy általuk egy részt a szükséges trágyát megszerezze, és másrészt a rendelkezésre áll takarmányt is haszonnal értékesíthesse.

Itt mindenek előtt meg kell vizsgálnunk, hogy mennyi trágyát ad minden egyes, ugy vonó- mint egyéb haszonhajtó marha, mielőtt ezen másik kérdés megfejtésére térnénk, hogy

hát tulajdonképen a gazdának hány darab marhát kell tartania?

Mivelhogy az igára — vagy haszonra tartott marha — nagy vagy kicsiny, jól vagy rosszul takarmányoztatik, állandóul istállóztatik, vagy pedig az évek majd nagyobb, majd kisebb részén legel, majd fősvényen nyújtott ágyazatban részesítetik, és a trágya, mielőtt szántóföldre kerülne, majd nagyobb, majd kisebb forráson, rothadásos vitétik keresztül: mi természetesebb, mint hogy az ilyen állattól nyert trágya nehezebbé, elősorolt befolyásos, váltakozó viszonyok szerint, különféleképpen kell változnia. Csak egyedül ezen viszonyoknak tulajdonítandó, hogy az állatok majd több, majd kevesebb trágyát adnak, s hogy ugyanazon állatoktól a gazda nem mindig kap hasonló trágyanehezéket.

Általános elfogadott módja a trágyatermelési számításnak, hogy a feltakarmányozott anyagoknak száraz állomány mennyiségét 2-vel szorozzuk, az alom súlyát egyszerűen hozzá adván.

E számításnál veendő száraz állomány:

100 π széna, szalma, szem, korpa, olajpogácsa után	100 π
100 π zöld luczerna, lóher, kukoricza után 25 "	25 "
100 " burgonya után	30 "
100 " burgundi répa után	18 "

Az alomból minden 100 font száraz takarmányra 25 font veendő fel.

Átlagban véve Schober számítása szerint kell minden

	naponkint	évenkint
1 db ló számára 3—5 π 15—18 mázsa.		
1 " ökör " 4—5 " 15—20 "		
1 " tehén " 6—10, " 20—35 "		
1 " juh " $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ " 1— $\frac{1}{2}$ "		
1 " sertés " 2—4 " 2—7 "		

Ezek szerint pedig számítandó, — dus takarmányzás és czélszerű trágyakezelés mellett nagyobb faj marhánál, — átlagban trágya:

1 db ló után 100—120 mázsa = 10—12 szekér	
1 " igás ökör 160—180 " 16—18 "	
1 " tehén 150—200 " 15—20 "	
1 " juh 8—10 " $\frac{1}{2}$ —1 "	
1 " sertés 10—15 " 1— $\frac{1}{2}$ "	

míg a vizelet minden számos marha után 40—50 akót teszen, — és 4 db marha öthónapi vizelete elég egy hold

TÁRCZA.

Balatonfüredi levelek.

IV.

A nap alig temetkezik el a távol bérczek mögé, a balatonparti sétány közönsége gyérülni kezd, rövid félóra alatt a társalgás zaja elnémul, s oly csend honol, hogy a lombok közt susogó szellőt is meghallhatni. Sokszor csodálkoztam, hogy a vendégek oly kevéssé tudják méltányolni a szép nyári est költőien hódító bájait; pedig oly kedves képet nyújt ilyenkor a Balaton part, mely magához vonz, s melyet csak egyszer kell szemlélünk, hogy szívünkben emléket adjunk neki.

Fenn az ég kékje ezernyi esillagával mosolyog, lenn a Balaton hullámai locsolgatják a partot, s e zajban annyi költői annyi elragadó van! A hold fényes arca a Balaton habjaival kaczerkodik, a balatonparti nádasok árnyai mesés alakokat rajzolnak a víz tükrére, s e kedves nyár esti képet a tó keblén nyugvó kisdéd sajka egészíti ki, alakjaival, kiket a boldogság egész tengere hullámzik körül.

A képzelet e bájos képet gyönyörű keretével újra vissza idézi. . . A lefolyt órák édes perceivel, a langy nyári estét, a haloványkék egen ragyogó csillagokat, s a Balatonig nyúló sötét bérczek mögül elő buvó hold szelid fényét, a Balaton habjai elringató zaját. . . a vidék méla csendjét. Ily mesés körben kinn a szabad szép természet templomában elfeledheti a szív e ronda földet — hol az élet oly sivar kezekkel gazdálkodik — örök létről, örök ifjúságról és szerelemről álmodozik!

Ha ilyenkor sajkádat a Balaton habfodrain ringatod, s egyedül vagy, elszigetelve a világtól, messze mindenkitől: szívilágod feltáruul, felnyitja tündérkezelével a szerelen, s te önmagadé vagy és távol kedvesedé, — lelked

messze vidékre repül, Nóé galambjakint oda, hol rá a boldogság olajja vár.

A távollét ideális: egy láthatlan kéz az, mely előd állítja a kedvest, a valomás első varázsát, a szerelmi eskü végtelen mámorát, kábító boldogságát, tiszta örömet, két szerető szív egyesülését: Távolban kedvesedet a legszébb színben tünteti eléd s lehet hogy míg az ábrándokban megrészegült szív eszményképevel mulat — az már a modern izlés szerint kárpótolja magát egyedülletében, s talán e kellemetlen kis intermezzo képes ábrándjaid öleiből kiragadni, s álmodozásod e gondolat folytán a való jegén zúzódnak szét. — Még ábrándaidnak sem hagy a sors nyugodtan örülni, még ez örömben is vegyül egy cseppje a mondhatlan fájdalomnak. — Mire a parthoz hiv az esti 9 óra, már az est derengő fátyola borul az alsó sétányra, szunyad már minden, még a rózsák is álmodoznak, lehet hogy holnap már egy fürdői szépség keblén hervadnak el.

A költői esendet néha-néha Farkas Miska zenéje zavarja meg kellemesen, — melynek vég accordjai a terrasról a légen keresztül a tóig hatnak s ott a hullámok között elválnak el. — Nagyszerűen veszi ki magát a czimbalom, mondhatlan bájjal csengő hangjai több zongorával versenyezhetnek!

Ilyen körülmélül egy nap B. Füreden, a lehető hü leírásból láthatni, hogy a kedélyek szórakoztatásáról már maga a természet dusan gondoskodik.

A társas életről nem szólhatunk megjegyzés nélkül, Füreden — ugy látszik — hogy hábor a modern társadalmi eszmék elvetett magvai kikelő félben vannak is, — még azok csak pár év multával fognak teljes díszben virágozni. A mostani idények gigási harcjai a romladozó kasztszellelem, és az új kor társadalmi szabadságának. Ez ifju hévvel küzd; de e tekintetben a küzdelem diadalát, az újabb eszmék vívmányait csak az képes ítélszleg látni, ki Füred történetét napjait a korábbi idők

ismeri. Hajdanában bérruhás szolgák, csengő czimeres fogatok tulajdonosainak volt coloniája, rejtett eldoradója, féltékenyen őrzött szent berke, Balatonfüred! Most már e nagy uri zaj nem zavar meg élvezettedben, nem érzed magadat idegenszerűen, mert a fürdői eszlem korszerűleg halad a társadalmi egyenlőség niveauja felé, s kezd mindinkább nagyvilági lenni.

S ezen irány által Füred szép napjai le nem tüntek; elveszté, az igaz egyéni érdekét egyes körök nézve, de ennek hamvaiból phönixként felkelt a nagyvilági számára. Ez újszületett a kasztszellelem fenyegeti ugyan, de ha az lerontva lesz, — képződik és erősödik a társas szellem, mely össze fűzi a fürdő vendégek különböző s jelenleg ép össze nem függő dissonans elemeit, melyek a társadalom minden rang fokozatát képviselik.

Szórakoztatásul dilettansok többször rendeznek táncszertélyeket hetenkint, ezekben per sze csak egyes körök vesznek részt nem pedig az egész vendégsereg — ugy mint a külföldi fürdőkben tartatni szokott reüniookban!

Annapan körül az idej idényen egy hangverseny is volt, Deutsch Vilmos zongora művész és Soupper Jenő hangverseny énekes által rendezve. Annyi művelést nyújtottak, hogy szívesen elszenvetjük a teremben érezhető tropicai hőseget.

Hetenkint kétszer a vendéglő épület nagy éttermében tombolajáték is rendeztetik, melynek tárgyait Sárkány pesti divat kereskedő cikizik képezik, kinek Füreden a nyári idény alatt állandó üzlete van. Mennyi kis esesebece kerül ki innét.

Valóban érdemes a megtekintésre a meglepetések ez elegans tárháza, hol naponta sokan fordulnak meg azért, hogy részint az otthoniak, részint a vendégtársaknak füredi emléket nyújtsanak.

A szórakozások másik elkerülhetlen oldalát a kirándulások képeznek. E tekintetben Füred versenyezhetne bármily nagyvilági

fürdővel. Szébb bályosabb elragadóbb pontokat bárhol hiába keresz!

Fájdalom, társas kirándulásokról szólni sem lehet — pedig e parthiek csak ugy érnek valamit, — minthogy a vidék élvezetes panorámát mutató részei elszórvá messzebb pontokon fekszenek ugyanarra, hogy a fürdői teleptől több órákat sőt napokat vesznek igénybe. Ez pedig már valóságos utazás lenne; csak Keszthely is 9 mérföldnyi távolságra esik!

E tekintetben az igazgatóság igen sokat lendíthetne a fürdői vendégek érdekében, azáltal, hogy a kirándulásoknak lehetőséget adna: hajó által: ug is a legszebb pontok mind a Balaton parton vannak.

Csobánc az ős Gyulafiak volt sásfészke, — Tátika Rezi Szigliget beszélő romjai és jó boru Badacsony, Somlyó mind oly történeti nevezetességi helyek a magyar irodalomban, melyek nemzeti geniusunkkal forván össze, megtekintésre nem csak érdemesek, de lelkiünkbe vissza idézik azon kedves képeket, miket rölök magunknak alkotánk, — annál is inkább, mert itt szerepel minden hőse koszoros Kisfaludyknak: ki e helyeknek életet adott addig míg egy magyar él!

Közelebbi pontok Veszprém és a „herendi porcellán-gyár“. Két óra alatt kocsin eljutsz e híres magyar gyárba. Érdemes a megtekintésre, a porcellán előállításának minden egyes phasisait tanulmányozhatod itt. Bámulatos szorgalom és ügyesség fejlesztetik ki e gyárban, mely már is európai híre vergődött, s alig képes megfelelni a külföldi (többnyire magas udvari) megrendeléseknek. Nagyszerűen utanoztatik a chinai porcellán, ép azért mi megfizetni sem tudjuk a producált edények árát! Utközben a gyászszos nevezetességi Bakony sötét erdője mellett haladsz el, önkénytelenül is megborzadsz, s a rémtörténetek egész légója zajong képzelettedben!

R. György.

rét, vagy legelő tökéletes megtrágyázására.

Minthogy azonban a trágyanehezék nagysága, melyet egy-egy állattól nyerünk, a fent érintett viszonyokhoz képest sokszor változik; tekintettel erre, a gazda — ezek nyomán — könnyen ki fogja számíthatni a tartandó állatok számát, hogy egyrészt kinyerhesse a gazdaságához, — annak fentartására — szükségelt trágyamennyiséget, és másrészt ismét összeütközésbe ne jöjjön egy igen fontos gazdasági alapigazsággal, mely eképen szól: „Csak annyi marhát tarts, a mennyit jótartani bírsz!”

Ezek után azonban, figyelemmel kell kísérnünk egy körülményt, mely nélfogva a trágyatömeg nagyságának helyes kiszámítása körül, bizonyos módok állanak elő. — Minthogy a gazda csupán azon trágyamennyiséggel rendelkezhetik szabadon, melyet egy határozott helyen — az istállóban — nyer tekintettel kell lennie legfőképen azon időre, melyet az állatok az istállóban töltenek. — Így le kell vonni az igavonó marháknál, melyek különben folyvást istállózhatnak, — azon időt, melyet azok munkával tudnak el, s akkor levonandó lesz az összesen, — minden egyes állat után — nyert trágyamennyiségből, az istállón kívül elhullatott trágyamennyiség; a mely az egész termelt trágya-összegnek $\frac{1}{3}$ -dát teszi. A legelő marhánál viszont azon időt kell számítanunk a trágyamennyiség növekedésére, mely alatt azok az istállóban mulatnak; ezeknél a legelőn elhullatott trágyamennyiség, az általános trágya-összegnek $\frac{2}{5}$ -dére teendő.

Mellesleg legyen itt megjegyezve a juhokkal való kosarazást illetőleg, hogy annál minden egy darab juhra naponta $1\frac{1}{2}$ —2 □ láb számítandó, mint oly terület, melyet egy-egy darab juh megtrágyázni bír, s hogy 100 darab juhnek egy éjjeli ürüléke, vizelle, körülbelül öt mázsa trágyára tehető.

S most térjünk a negyedik kérdésre, melylyel mig újból próbára teszem t. szerkesztő barátom türelmét, üdvözlöm a viszontlátásig!

Fábián Ferencz.

Nyirfalombok.

XXI.

(A megbukott proféta. — Afrika és lakói. — Az idő saját lábán jár. — Haszon a kárban. — Rövidlátó emberek. — A por mint asyllum. — Másutt is van hiba. — Halljuk a megyei bizottságot! — Féljünk barátaink érczetől.)

Tessék már most az időjós szerepére vállalkozni!

Jó remény fejében, de a „száz éves nap-tár” és „Herschel” számításaira is támaszkodva, sőt a csúszó végtagok keserves sajtóját is észlelve az egykori kalomel — fogyasztókon, hatalmas záporosodó biztattuk meg az érdemes vásári publikumot. — és ime a várvavárt üdítő cseppek helyett olyan hét országra szóló port kaptunk a sokadalomban, hogy majdnem Afrika homok sivatagján kellett kószolni magunknak. Nem is hiányzott egyéb, hogy illúzióink tökéletes legyen, csak öldöklő „számmur” — tevé, sakált, elefántot, oroszánt, boa constrictort, papagályt, majmot, orángutánót (persze civilizált példányokban) láttunk nagy választékban, *** barátaink pedig csokolni való alakmái voltak egy-egy marcona „basibozuknak,” vagy egy kongói „szerecsenfőnek.”

Ami bizonyos, hogy az időjárás most is megmutatta, hogy teljességgel nem engedi magát kontár kalendariomgyártók és „kenyér evő” proféták által orráig fogva hurcoltatni. Vagy talán azt akarta beigazolni, hogy az a bizonyos „porfellegvár” nem ott künn a „provinczián” — mint a „Nyir” 33-ik számában képzelik — hanem éppen a városban uralkodik a táj felett? Aligha nem... legalább mi „neveletlen” barbarok (Nyir 36-ik szám) így képzeliük számalomra méltó együgyűségünkben.

Egyébiránt, akármit áll a dolog, többé nem fogunk az időjós szerepére vállalkozni!

Hanem azért mint a példabeszéd tartja: „nincs olyan kár, miben haszon nem volna.”

A „Nyir” 35. 36. számaiban csak úgy zúgott a panasz a nyiregyházi rendőség ellen, mely a megbízottmányi 468 számú böles határozat daczára, mit sem tett közelebbi vásárkor a koldulás megszüntetése tárgyában.

Milyen rövidlátók, milyen nyugtalanok ezek az emberek!

Igaz, hogy a koldus czég, mint kényelmes és jövedelmező üzletág, hovatovább kedveltebbé esábitóbbá válik, (kivált az élelmi szerek drágaságakor) és így még több ép, erőteljes kezelt vonal a munkától, a nemzeti tökéle és fő tényezőjétől.

Igaz, hogy a koldus czég alatt igen gyakran család, tolvajság, sőt mint a lapokban nem egyszer olvastuk, súlyosabb beszámítási bűnök is, például: idegen gyermekek szándékos elnyomortatása — lappangva.

Igaz, hogy a koldus czég feljogosítja az illetőket, hogy eltorzult arcaikat, undok fekölyeiket, csodásan elégtelenül tagjaikat, az epilepsia hajmeresztő idegrángásait, — az emberi nyomoruság és szomorú és rettenetes tragédiáját ezer meg ezer ember előtt, vásárokat főt-száin és így ott mutogassák, hol annyi félték gyermek, annyi ideges nő jelen meg, s nem lehetetlen, hogy e sötét és borzasztó látványok lidércnyomása évekig s talán egész életükön át üldözi majd beteges, lázgatott kedélyüket!

De hát uraim, panaszkodó férfiak! elfeledték önök a vásári nagy port, mely miatt a rendőri közegeknek lehetlenné vált csak egyetlen egy koldusfiút is felfedezni? Igen, a porfelleg védi a rendőroket is, szemben a koldusügyi határozattal, — és ez az egyik haszon a kárban, melyet a por légző szerveinkben elő idézett. — Más haszon az, hogy a koldus-sereg szerencsésen menekülvén a vásárból, a városi hatóság szinte szerencsésen megszabadult a „toloncozás” kellemetlen feladatától, e valóban terhes és bosszantó kötelességtől, mely inkább gátolja semmint elősegítene a bizottsmány emittett határozatát, bizonyos levén, hogy a községi előjáróság később elnézni a koldulás gyakorlatát, hogy sem a „toloncozás” eszköz-lésével a község tagjait (főleg a szorgos munkanapokban) minduntalan zaklassa. — Haszon lenne végül az is, ha A. K. ki a koldusokat a vásári porköpenyeges időben is képes volt Nyiregyháza felédezeni, — egy szép derült napon felfedezi (s illetőleg kitoloncoztatja) a magyar orthographia ama koldus-szüllöttét is, mely lakóhelyének északi bejáratánál már régesrég paradézki, betű szerinti illem dícsőségben, „röktön itiló hatalom” — hanem ezen haszonhoz (mivelhogy nem kézzelfogható) megválljuk, kevés reményünk van, legalább egyelőre. Vajha megzafoltassunk!

Különbö a koldulás megszüntetését czélzó bizottsmányi határozat nem csak „nánunk” volt ignorálva, hanem a pósi bícsujárás alkalmával is, a midőn — hiteles szemtanúk előadásaként — a jámbor zárandoklónak valóságos koldus-sorlat közt kellett a városban végig áthaladniok.

Kiváncsiak vagyunk tudni, mit szöli e ténnyekhez, határozatainak e könyelmi fumigálásához a megyei bizottsmány?

Valahogy azon malitiosus megjegyzést ne tegyük róla „barátaink” ott a „Pesti tapló” és „Borsszemfajankó” hasábjain:

— Csak azért határozott, hogy... határozzon. Z. Y.

Rövid válasz Menyhért János urnak.

„Már csak levelenként kapja a borostyánt, S neked rögtön egész koszorút kell adni!”
Petőfi.

Tisztelt kollega ur! A mint önnek a „Nyir” 39-ik számában közzétett, személyemet érdeklő sorait olvastam, csodálkozom kellett hogy minő bámulatos ügyességgel sajátította ön el a mai kor politikai polemizálásán azon megszokott modortól, mely szerint érveknem nem szokás érveket állítani ellenükben, hanem egy jót rugnak az író személyiségén s azzal egész „triumphatorik” méltósággal elmondják: no ezt ugyan meggyőztük! Éppen így bünik ön velem, mivel szerelmes gyermekét — a kegyelem-évet — „könyvü de jég hideg kezem pálcájára s csekély érvekkel bíró bírálatom” alá vettem, s e bírálatot összehasonlításban a szintén szönyegen levő élebitésítással, — mint előre kijelentettem „eszmecsere végett” a nyilvánosság elé bocsátani merésztem. Lelkésztársaim nagyrésben osztották nézeteimet, nem is szólalt fel ellenem egyik sem: hanem ime nagy sokára előáll az édes apa és pedig nagy haraggal, mintha szerelmes gyermekében őt bántottam volna meg; azt hittem, hogy legalább is védelmére két megbántott gyermeknek s csekély érveimet hatalmas érveivel ledorongolja! Nem, ezt nem teszi, hanem sértett apai büszkeségének eleget vól tenni, sőt engem teljesen megzafolni azzal hogy egy kikeresett, alattomos oldalkerüléssel hátban támad meg, s minden érveit melyeket 3 hónapja vajudás után összeszedhetett ezen személyeskedő szavakban adja elő, miszerint az a ki az ő nemes indítványára ellen magát felemelni merészelte (t. i. én) „nemely elvállástalanodott, a papi árvák s özvegyek irányában minden kegyeletet levettek — világi emberek „hoch lebend” (!!!!) mámoros szavára ásitózik (!!!) Ez aztán czófolat! Kár is volna az embernek az esztét tőni hogy valakit megzafoljon, kiáltson rá valami ostobaságot, azután üljön le, ez a legkényelmesebb polemizálás!

Tisztelt kollega ur! ez nagyon nemtelen és két élű fegyver, melynek élet nagyon könnyen lehet a támadó ellen fordítani! Ha én azt mondtam volna, hogy ön kegyelemes indítványával csak azért hizelek a papoknak mert assessorságra vagy éppen esperességre ásitózik, akkor joga volna e fegyverhez, mint most nekem jogom van, de én az ön személyét nem bántottam, ugyanazért megdöglöttem goromba sértését visszautasítom!

Avagy talán ön is azon a régi korból mármár elhordozhatatlan teher gyanánt reánk maradt, minden előhaladást gátló, megcsökönösödött vaskalapos orthodoxok táborába tartozó nagyképi appendixek közé tartozik, kik ellen-veleményt nem tűnnek, vagy gregariusi dolyfokban megsértetteknek érzik magukat, ha nálunknál fiatalabb ember beleszóli indítványukba?.. Ha úgy volna, akkor többé nemcsak hogy nem szólok sőt felfogodom hogy az ön indítványát máskor meg sem hallgatom. Ha pedig nem úgy van akkor érveit az érvek ellenében!

Különbö a mi az ön „hoch lebendes” czófolatát illeti, igaz lehet önnek hogy én bizonyos mámoros szavakra nagyon ásitózik, kivált ha németül kiáltják, kapok is én eleget, kivált olyan formákat minőket ön szives volt juttatni, meg a minőket az igazság kimondásáért szoktak osztogatni! De már én arról nem tehetek hogy ilyenekre ásitózik... legalább nem vadozhat ön hogy halálom után a nagyvár-sányi ekklézsia két évi jövedelmére ásitózik!

Gyöngyösy Sámuel.

BEL- ÉS KÜLFÖLDI HIREK.

— Beniczky Lajos hullájával Pestre érkeztek és azonnal átszállították a Rókus-kórházba. A hulla megvizsgálására, melynek ugyanazonos-sága iránt semmi kétség sem fogható fűnn, azonnal megindult a hivatalos küldöttség, melyhez több helybeli orvos, az elhunytak több barátja és rokona csatlakozott. A hulla már erősen átment a rothadásba, a két lábfej és a bal-kéz egyik része hiányzik, a mi valószínűleg a hosszabb vízben maradás következménye. A hullán maradt valamennyi ruhadarab azokul ismertetett fel, melyeket Beniczky Lajos elhunyt alkalmával viselt. A szerencsétlen honvédezed-jelenvolt nötestérvé ingujján — melyeket Beniczky röviden viselt — fölismerte a saját kézimunkáját. A hulla mosását délutáni félegy óraok kezdetek és a hivatalos vizsgálatot is azonnal megkezdették. A boncolásból fog kitűnni, vajjon Beniczky bünténynek, vagy szerencsétlen véletlennek lett-e áldozata. Azon körülmény, melyet a halászok említenek — hogy t. i. ruhájának zsebei ki voltak fordítva — az előbbre mutat. A hulla föltalálására véletlen útján Stenberg nevű gabnakereskedő jutott, ki éppen azon vidéken vásárolt gabonát. A nyár folytán ugyanis, minijárt a hogy Beniczky oly rejtélyes módon eltűnt, a Csepel szigetén fekvő Tökölle helység határában több hullát huztak ki a halászok a Dunából. Ámbar ez esetről annak idején állítólag jelentést tettek a hatóság-nál — a hullákat elásták, és csak a nevezett kereskedőnek jutott észébe tegnapelőtt, hátha Beniczky is e hullák közt van. Így jöttek nyomára. A hivatalos boncolás eredményét nagy érdeklődéssel várják a fővárosban. (M. U.)

— Forstner plébános Bécsben, a zeneegylet termében isteni tisztelgetést tartott „új katholicus községének,” melynek kedését egy homilia képezte az elveszett furól szóló parabola felett, aztán következett a „német mise” epistolával, evangéliummal, urfelműtással és kommunióval, melyhez a község az: „Im a földig leborulva” katholicus dalmat éneklé. A miséző öltözete vörös stolából állt és a fekete talárból.

— A legközelebbi országos vásár alkalmával egy 1000 ftos hamis bankjeggyel befogott ifju, kinek neve Karacs Márton és meggyekbeli illetőségű, teljes vallomásban van. A családásig tökéletes bankjegyet szabad kézzel készítette egy másik bankjegy után, melyre hogy szert tehessen, különböző váltók elfogadása s kibocsátása után 100—100 forintontként szerzte össze a pénzt és váltott magához egy ezrest. Ez ember lelke megilletődik egy ily ügyes és tehetséges, mondhatni lángelmű ifju — erkölcsi bukásán. (Bihar.)

— Fiume távirata a magyar képviselőházhoz: A képviselőház Fiume városa és kerületének haladék nélküli közvetlen visszakebelezése iránt egyértelműleg hozott határozatát az összes lakosság élénk öröm- és lelkesedéssel üdvözölte; az egész város nemzeti lobogókkal van feldisítve, a lakosság kivilágításához készül, a hangulat ünnepélyes, emelkedett. — Ugyan e kerület mai közgyűlése roppant lelkesedés között mély és hálás köszönetet szavazott a képviselőháznak s erről a képviselőház elnöksége táviratilag értesítettni rendeltetett. (H—k.)

— Kedélyes garázdaságot visznek végbe a csanádmezei rablók. Mint az Alf.-ben olvassuk, irásban, posta útján nyújtottak be a megyéhez egy folyamodványt, melyben kéri a megyét, halasszák el az egyidőre a kukoricza-törést, mert különben elvesztik legjobb buvóhelyeiket. (M. U.)

— A vallás és közoktatási magy. kir. minisztérium, az izraelita hitfelekezeti egyetemes gyűlésre küldendő képviselők választására kitűzött határmapot november hó 3-ka helyett ez évi november 18-ra tette át.

— A mint értesülünk ö Felsőge szombaton a budai királyi várakba jövend és ez alkalommal ott általános audienciákat is adand. Az utóbbiakra nézve a szükséges előjegyzéseket ugyan a királyi várakban egy kabinetit tisztviselő eszközli.

— A „P. LL” távsürgőnye szerint a szerb kormány Pestre küldi fopostaiszagtatóját, hogy a magyar kormányval posta és távirai szerződést kössön.

— A prágai „Correspondenz” jelenti, hogy Schwarzenberg érsek, továbbá leitmerici, budweisi és königrázi püspökök s a „Blahoviest” egyházi folyóirat szerkesztője a közcsendháborítás bűnében vád alá helyeztettek.

— Kellersperg csehországi helytartó, mivel Herbst miniszterrel összetűzött, szabadságra bocsátott; kétséges, vajjon állomására vissza fog-e térni.

— Auersperg Antal gróf nem fogadta el a miniszterelnökséget. Az a hír, mintha Rajner főherczeg nevezetné ki miniszterelnökké, teljesen alaptalan. (H—k.)

— Konstantinápolyból távirják: „A porta az itteni külképviselekkel szemben kijelentette, hogy román területen folyton tétetnek előkészületek egy újabb expedióra, s a török kormányának kötelessége a birodalom integritását megvédeni.” — A „Zukunft” írja: hogy a porta a montenegrói határon 20,000 emberből álló hadtestet összpontosít, s erődöket emelt nagy sietséggel. A belgrádi török ügynökségnél azt állítják, hogy a harc Montenegroval elkerülhetlen, mivel Miklósfedelem a határkérdést nem akarja békésen megoldani.

— Több lap mint bizonyost jelenti, hogy a mozgó nemzetségek szervezése egész Franciaországban be van végezve, és hogy a gárda hatályba lép. Niel törzskariának egyik ezredese hír szerint beutazta a tartományokat, és már a tisztok engagirozására vonatkozó utolsó rendelkezéseket is megtette.

VEGYES HIREK.

** (Kiütött a marhavész.) I szomorú hírre ébredtünk mult hó 19-én. Várasi közigazgatási tanácsunk még azon napon megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a mezei gazdákat a legsúlyosabb veszélytől megóvja. — Nem keressük a helyet... honnan a vsz kezdetét vette, nem fűrkesszük azon egyérek neveit — kik vétkes gondatlanságukkal nagy ostort hoztak ránk; a kik tették, kiktől redt a legkómolyabb megrovást érdemlik, — mi jelenleg csak inteni akarjuk a gazdaközönséget hogy kerüljék az alkalmat, melyben több marha egymással érintkezésbe jöbtenne. — Az előrelátás soha sem felesleges.

** (Tiszaszabályozási választmányi gyűlés.) A felső tiszaszabályozási társulat választmánya f. hó 1-sőjén Nyiregyháza gyűlést tartott, melyben számos érdekes tárgyak szönyegre kerültek: ezek között kiemeljük a hadügyminisztérium levelét, melyben a társulat által kért 1000 katonát a szükséges munkákra felajánlja. A választmány köszönettel fogadta ezen ajánlatot, de mivel az idő már ószre jár és nem igen remélhető, hogy a szép időjárás még soká fog tartani, határozattal; a minisztériumot kéri, csak az e ideken tartózkodó katonákat — ha nem is lesz ezer — kirendelni, mert ha ezek f. hó 15-ig a munkát meg nem kezdhetnék, az ajánlatot a társulat igénybe nem vehetné. A nyiri-vizek eltávolítására tervezett viz-kiemelő gépet a gyűlés nem kielégítőnek véli, mert a gép csak egy bizonyos mennyiségű vizet képes kiemelni s így nagyobb áradásnál kellő sikerrel nem működhetne. — Ezen oknál fogva Semczert Sándor társulati osztály-mérnök egy kidolgozott tervet adott be, mely szerint felállított tilók által a vizek lecsapolása czél-szerűen eszközölhető. Határozattal ezen tervet jóváhagyás végett felterjeszteti.

A fogfájás

minden neme, valamint a száj és fogak mindenféle baja igen jó sikerrel gyógyítható. Bécsben, Popp J. G. fogorvos által készített Anatherin-szájviz — mint oly szer által, mely minden ilyenü bajok orvoslója, joggal ajánlható. E nemü fájdalomra nem csak csillapítólag hat, de mindazon betegségekre, melyek a száj táján, fogakon okozott daganatok, gyuladt fog-ny, ideges és rheumatikus fogfájás, carrie és scorbuit, ha némelykor előjűnek, viszszatértik megakadályoztatik, sőt az Anatherin-szájviz által egészen elenyészik és a fogak épségét a száj és fognak üdeségét újra helyreállítja. Ennél fogva sokaknak ez Anatherin-szájviz ép oly biztos, mint nélkülözhetlen kellék, kik a közönségesen roppant fájdalmakat okozó fogfájást el akarják kerülni. 15 éves tapasztalás nyilatkozik ez essentia kitűnő tulajdonairól, mely Európában igen szélesen elterjedt és magas társadalmi körökben is mindenütt méltán-lással és elismeréssel találkozik.

NYILTÉR.*

Válasz a „Nyir” 39-ik számában hoztam intézett felszólításra.

A 4 sorsolási iyek között mindez ideig csak 3 érkezett be hozzám, a 4-ik még most is Bercsinszky József urnál van; mig az — a beklüldést több ízben sürgettem — hozzám nem érkezik, kötelességemnek eleget nem tehetek. A képek — mint felszólamló urak igen jól tudják — biztos helyen vannak letéve, és nincs mitől tartani, kérek egy kevés türelmet, — és kötelességemnek eleget teszek melőbb.

Révész György.

* E rovat alatt közlöttekért csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerkesztőség.

FELHÍVÁS.

Folyó hó 8-án a „Felsőtiszavidéki gazdasági-egylet” igazgató választmánya, valamint a megyei bizottság is közgyűlést tartand.

ÜZLET.

Miskolcz, szept. 29. Búza mérőnkint 3 frt 50 kr—4 frt 00 kr. Kétszeres 2 frt 50 kr—2 frt 60 kr. Rozs 2 frt 30 kr—2 frt 40 kr. Árpa 1 frt 60 kr—1 frt 70 kr. Zab 1 frt 10 kr—1 frt 20 kr. Kukorica 1 frt 80 kr—2 frt 00 kr. Kása 2 frt 10 kr—2 frt 20 kr. Bab 3 frt 20 kr—3 frt 70 kr. Borsó 0 frt 00 kr—0 frt 00 kr. Lencse 0 frt 00 kr—0 frt 00 kr. Burgonya 0 frt 00 kr—0 frt 00 kr. Szesz- nek itzeje 30 fok 00—00 kr. Szalonnának fontja 00—00 kr. Marhahus fontja 00 kr.

Debreczen, okt. 1. buza 6—7 frt; rozs 5—5 20 kr; zab 2 60—80 kr; tengeri 4 frt; árpa 3 frt 60—80 kr köblőnkint.

N.-Várad, okt. 1. Némely termények jelenleg nagy kedvezésben részesülnek, mint rozs, mely 160 fut súly mellett 4.80—5 nagyon kelendő, kevesb súlyú 4.50—4.60, árpa hasonlag 140 fut súlyú 3.40, zab iránt élénk a kereslet s jobb minőségűnek bizonyult, mint eleinte gondoltuk, buza 6—7.50, kétszeres 4.80, tengeri iránt ellenben eltérő a hangulat, és míg 6 tengeri még elkel 4-ig, szállítandó új tengeri iránt kötvények szerződtek 2.80, paszuly igen kelendő s kivételre kerestetik, fehér 6, színes el-

lenben 4, annál jobban pang a szeszület, be- következvén nem sokára az új bor ideje, szesz csakhamar alábbszállott, úgy hogy 19—19½ kr. mellett nem igen akad vevője. Baromvásárról nem is szólhatunk, valamint a nagy vásáron, úgy most is méregdrága, vevők hiánya mellett.

Pest, szept. 29. Az idő tartósan meleg és száraz. — Az életület bágyadt; s az árak inkább hanyatlanak, mint emelkednek. — Pest, szept. 30. Időj.: száraz. Gabna- üzlet. A szállítási nehézségek folytán buza-üz- letünk csaknem kizárólag mahaink vásárlására szorított, melyek azonban meglehetősen tar- tózkodók voltak s olcsóbb árakat igényltek, a mibe a tulajdonosok azután közben-közben be is egyeztek: az árak ilykép m. e. 5 krral es- tek. Rozs nem változott. Árpa folyton szilárd. Zab változatlan. Forgalom mérsékelt. Kukorica keresett, szilárd. Kinálat csekély. Forgalom je- lentéktelen.

A vasuti késések napirenden voltak, de annyira mégsem ment mint e hét folytán. Nem tudtuk hol rejlik a hiba; eleinte azon vélemény- ben voltunk, hogy a tiszai pálya oka ennek; utána jártunk s meggyőződünk, hogy egyedül az állami pálya tisztviselői érdemlik a legna- gyobb megrovást.

A közlekedési miniszterium, a P. Ll. ér- tesítése szerint, közelebb törvényjavaslatot fog az országgyűlés elé terjeszteni egy Pesten épít- endő nagyszerű indóházra vonatkozólag. — A Pest és Buda közötti vasuti hid építését a kor- mány nem fogja magán vállalkozónak átengedni.

Pest és Buda közt 5 hidat tervez a kormány: a lánchid felett, e közt is a célzott vasuti hid közt még egy hid lesz, a lánchidon alól pedig szintén két hid.

A nyiregyházi gabnacsarnokban

Jegyzőkönyvileg beigtatott terményárak o. értékben.

Alsó ausztr. mérő szerint	okt. 3.	
	leg- alant	leg- fent
Buza	3.00—4.00	
Rozs	2.50—2.60	
Árpa, serfőzésre	0.00—0.00	
táplálékra	1.60—1.80	
Zab	1.25—1.30	
Kukorica	1.80—1.90	
Köles	2.00—2.20	
Bab	3.10—4.00	
Repeze	4.75—5.00	
Mák	7.00—8.00	
Bükköny	0.00—0.00	
Lenmag	4.50—4.80	
Vörös Lóhere	0.00—0.00	
Luczerna	0.00—0.00	
Szesz, magyar itze	21½—22	
Virágolaj, mázsánként	20—21	

Bécsi távirati börze-tudósítás.

Októb. 2.
5% metaliques 56.80. — 5% metaliques
máj. és nov. 57.70. — 5% nemzeti kölcsön

TUDAKOZÓ INTÉZETI HIRADÓ.

(E rovatban egy-egy közlésért 20 kr. o. é. fizetendő.)

A tudakozó-intézet f. hó 1-től kezdve Szarvas-utca 118-ik szám alatt van.

Sok oldalról megtámadtatott a tudakozó intézet a rossz és mégsem kapható cselédek miatt. Az illetőknek felvilágosításul és a n. é. közönségnek tudomás vétel végett kijelentjük, hogy mindaddig míg a városi hatóság az új cselédrendszert életbe nem lépteti és szigoruan nem kezelteti, a tudako- zó-intézet - közvetítésnél semmi fele- lőséget magára nem vállalhat.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Börkey Imre.

Menetrende a cs. kir. szab. tiszavidéki vasut-társaság 1868. évi mártius 1-től kezdve további rendelkezésig.

I. Bécs és Pestről Kassa felé.

Bécs	ind.	óra	percz	napr.	óra	percz	napr.
Bécs	8	—	—	—	7	45	reggel
Pest	6	31	—	—	5	19	este
Czegléd	9	49	—	—	8	4	este
Szolnok	10	57	—	—	9	17	éjjel
Püsp.-Ladány	1	33	d. u.	—	1	3	éjjel
Debreczen	3	5	—	—	3	48	reggel
Nyiregyháza	4	33	—	—	6	24	reggel
Tokaj	5	31	este	—	8	9	reggel
Miskolcz	7	24	—	—	10	46	d. e.
Kassa	9	56	—	—	1	51	d. u.

III. Bécs és Pestről Nagy-Várad felé.

Bécs	indulás	óra	percz	napr.	óra	percz	napr.
Bécs	8	—	—	—	6	31	reggel
Czegléd	9	49	—	—	9	49	—
Püspök-Ladány	2	5	d. u.	—	2	5	d. u.
Berettyó-Ujfalu	3	14	—	—	3	14	—
Nagyvárad	4	31	—	—	4	31	—

V. Aradról Pest és Bécs felé.

Arad	indulás	óra	percz	napr.	óra	percz	napr.
Arad	10	15	d. e.	—	10	15	d. e.
Csaba	12	7	délb.	—	12	7	délb.
Mező-Túr	2	27	d. u.	—	2	27	d. u.
Szolnok	4	20	—	—	4	20	—
Czegléd	5	31	este	—	5	31	este
Pest	8	40	—	—	8	40	—
Bécs	6	—	reggel	—	6	—	reggel

A vasúthoz csatlakozó postakocsik menetrende:

Nagyvárad-Kolozsvár. Indulás Nagyváradról napon- kint este 6 óra 30 perczkor. Erkezés Nagyváradra na- ponkint reggel 6 óra 40 perczkor. (7—8 utas főlvétele mellett.)

Nyiregyháza-Beregszász. Indulás Nyiregyházáról na- ponkint reggel 7 órakor. Erkezés Beregszászra napon- kint este 4 óra 50 perczkor. (3 utas főlvétele mellett.)

Nyiregyháza-Szatmár-Nagybánya. Indulás napon- kint este 6 órakor. Erkezés naponkint este 9 óra 45 perczkor. (3 utas főlvétele mellett.)

Kassa-Lőcse-Kézmárc. Indulás Kassáról naponkint éjjel 12 órakor. Erkezés Kassára naponkint éjjel 12 óra 10 perczkor. (3 utas főlvétele mellett.)

Kassa-Munkács-Szigeth. Indulás Kassáról naponkint éjjel 11 óra 45 perczkor. Erkezés Kassára naponkint éjjel 1 órakor. (3 utas főlvétele mellett.)

II. Bécs és Pestről Arad felé.

Bécs	indulás	óra	percz	napr.	óra	percz	napr.
Bécs	8	—	—	—	8	—	este
Pest	6	31	—	—	6	31	reggel
Czegléd	9	34	—	—	9	34	—
Szolnok	10	42	—	—	10	42	—
Mező-Túr	12	17	d. u.	—	12	17	d. u.
Csaba	2	43	—	—	2	43	—
Arad	4	40	—	—	4	40	—

IV. Kassáról Pest és Bécs felé.

Kassa	ind.	óra	percz	napr.	óra	percz	napr.
Kassa	5	21	reggel	—	12	1	délben
Miskolcz	7	55	—	—	3	20	d. u.
Tokaj	9	37	—	—	5	50	este
Nyiregyháza	10	39	—	—	7	33	este
Debreczen	12	19	délb.	—	10	26	éjjel
Püsp.-Ladány	1	57	d. u.	—	12	39	éjjel
Szolnok	4	43	—	—	4	39	reggel
Czegléd	5	46	este	—	5	55	reggel
Pest	8	40	—	—	8	56	reggel
Bécs	6	—	regg.	—	6	36	este

VI. Nagy-Váradról Pest és Bécs felé.

Nagyvárad	indulás	óra	percz	napr.	óra	percz	napr.
Nagyvárad	10	27	d. e.	—	10	27	d. e.
Berettyó-Ujfalu	11	50	—	—	11	50	—
Püspök-Ladány	12	58	d. u.	—	12	58	d. u.
Czegléd	5	46	este	—	5	46	este
Pest	8	40	—	—	8	40	—
Bécs	6	—	reggel	—	6	—	reggel

A közállomásokról indulás ideje a minden pá- lyandvaron kifüggesztett részletes menet-rendben van kimutatva.

H I R D E T É S E K.

ÖZV. VARGA JÓZSEFNÉ BUTOR

RAKTÁRA

NYIREGYHÁZÁN

(176) 0—1

Pazony-utca Maár Adolf házában.

Alulirt tudatja a n. é. közönséggel, hogy jól rendezett üz- letét, — mely már Debreczenben számos évek óta jó hirben és a közönség meglegedését kinyerve, — fenn állott, folyó év junius havában Nyiregyházára áttette.

A mint ott, úgy itt is főtörökvese leend butor-raktárát úgy felszerelni, hogy minden kívánságnak megfeleljen. Miatán törökvese czéjárt elérte, van szerencsje köztudomásra hozni, hogy üzlete a legelső bécsi és pesti fakézművesekkel, több szö- vet, kárpit és butorbőr gyárosokkal, nemkülömben a legelső ara- nyozó, párnázó kárpitos és esztergályosokkal, összeköttesben áll, kiknek feltalálása 2 évi fáradságra és számos költségre ke- rült; ezáltal azon czélt érte el, hogy raktára nem csak a deb- reczeni kassai és más kisebb városbeli hanem még a pesti bu- tor-raktárakkal is versenyez.

Alulirt raktárában a butort három osztályra osztotta fel, ugymint:

1-ső rangu butorzatért egy. külső mint belső minőségeért jót áll és kezeskedik.

2-ik rangúért szintén jót áll, de azon feltételek mellett mint az elsőkért.

3-ik rangúért semmi jót állást el nem fogad sőt jó és so- lid butornak nem ajánlja.

Továbbá elfogad úgy saját hazánál mint hazán kívül vagy vidéken, bármi nemű szakmájába vágó munkát melyeket gyorsan, pontosan, jól és jutányos áron teljesít.

Különösen ajánlja kárpitjait (Tapetten) melyek tartós szép- ségök miatt már minden nagyobb városban felkaroltattak, a kárpitnak még azon előnye is van, hogy az egyszerűbb mustrá- val bevont fal olcsóbbra jön mint a festett. Ugyanabból készí- tett spanyol- vagy olaszfalak és fűtő-ellenzők kisebb-nagyobb alakban készen kaphatók és tettés szerint megrendelhetők.

A fent említett első rangu butor-szövet franzia modorra van készítve.

Személyes vagy levél általi megrendelések gyorsan és pon- tosan eszközöl

özv. Varga Józsefné.

A fog- és szájbetegségek

minden nemétől megőrizkedni, vagy azokat biztosan és alaposan gyógyítani bizonyára mindenki óhajtja, ki az e nemű számtalan bajok valamelyikében, minők: csúzes vagy ideges fogfájás, száj- taplósodás, fogkorhadás, foghús-gyulladás, fekély stb. valaha szenvedett. Bécsben dr. Popp J. G. ur Anatherin-szájvíze e tekintetben mindenkit képes kielégíteni. Nemcsak a fennebbi s általában minden száj- és fogbetegségek ellen a legbiztosabb gyógyszer, hanem ennek folytonos használata által ezen részek a legkésőbb korig teljes erőben és épségben föntartatnak s egy- szersmind megőriztetnek minden ártalmas behatásoktól, különö- sen az ételek és italok, valamint a dohányzás által keletkezni szokott roszszagu lehellettől. Ezen kitünő szer hatásáról a leg- határozottab bizonyítványok szólnak, melyek közös mutatvá- nyául a következők csatoljuk ide:

Orvosi vélemény

Alólírottak alkalma volt dr. Popp J. G. fogorvos ur Ana- therin-szájvízének több éven által részint saját, részint beteg- néli használata által meggyőződést szerezni, hogy ezen gyógyszer e nemben minden mást kétségtelenül felülmul, miután nem csak a száznak roszszagu lehellettét távolítja el, hanem annak tiszta- ságát megőrzi s a fogakat épen tartja. (49) 6—4

August, Ritter v. Schaeffer s. k. Dr. med. s a bécsi orvosi kar tagja.

Kapható Nyiregyházán: Reich B., Pavlovits I. keresk. és Barsay gyógyszerárában. Debreczenben: Borsos gyógyszerárában és Csanak József fűszerkereskedésben. Nagy- váradon: Janky Antal, Huzella A. és Knorr uraknál. Nagy-Ká- rolyban: Jelinek gyógyszer. Bőszörményben: Lányi M. Nagy- Bányán: Papp S. gyógyszer. Szinyér-Váralján: Gerber gyógyszer. Zilah: Weiss gyógyszer. Somlyó: Ruszka Ign. és Társa. Tokaj: Kröczer Ágoston gyógyszerésznél.

Legujabb és legjobb szerkezetű

AMERIKAI

VARRÓGÉPEK

6 havi részletfizetésre kaphatók alulirt irodában, hol azokon varrni minden vevő díjmentesen tanulhat. — Megjegyzendő, hogy három hónap alatt a megvett gép kicserélhető vagy visszaadható. (88) *12

Mindennemű varrások gyorsan, pontosan és felette jutányos áron eszkö- zöltetnek.

A tudakozó és közvetítő iroda Nyiregyházán.

Nyiregyháza, 1868. Nyomatott Dobay Sándornál.

CSAVAR-KÁLYHA-GYÁR RAKTÁRA NYIREGYHÁZÁN.

Van szerencsém tudatni a t. közönséggel, miszerint kály- hagyáramat oly módon sikerült berendeznem, hogy minden e téren felmerülhető igényeket kielégíthetek, s bármint megren- deléseknek eleget tehetek.

Gyártmánya a alakjok szerint a szoba díszére válnak, elő- nyük abban áll, hogy a meleget hamar, egyenletesen és tartósan vezetik, minden tüzelő anyaggal fűthetők s **égető anyagok 50% meggazdálkodható általok.**

Megrendelések elfogadtnak és pontosan teljesítetnek Nyiregyházán, a tudakozó-intézetben, a hol a kályháknak egy példánya megtekinthető.

Schulez J. M.

első kir. szab. csavar-kályha-gyár tulajdonosa.

1825.

1868.

Szabolcsmegye törvényszéke részéről ezennel közhírré tétetik, miként Berger Mózesné, Riezu Mihály és Riezu Andriának Kállay Enoak elleni végrehajtási ügyekben, utóbbiaktól lezalogolt és az orosi 143. sz. tjkyben foglalt ingatlanok, a f. 1868-ik évi szeptember 30-án és szűkség eseté- ben 1868. november 2-án d. e. 10 órakor a helyszínen Oros községben tartandó nyilvános árverésen a legtöbb igérőnek, a körülményekhez ké- pest egy tömegben vagy apróbb részletekben el fognak adatni.

A venni szándékozók azzal értesítetnek, hogy az árverési feltétele- ket ezen hatóság irodájában megtekinthetik és lemosolhatják. Szabolcsmegye telekkönyvi törvényszékének 1868. april 18-án tartott tanácsüléséből.

Kiadta Erdőhegyi Barna mtszéki kiadó.

(170) 3—3

Gabonacséplő gőzgép.

(175) 2—2

Alulirt tudatom a nagyérdemű gazdaközönséggel, miszerint gőzcséplő- gépem mas gabona és búzán kívül, tavaszi terménymagvak elcséplésére is alkalmas; ennek folytan bármi termény elcséplését felvállalom.

Bővebben értekezhetni Pazonyban ngs Elek Mihály ur bírtokán

Farkas Gyula

géptulajdonosnál, személyesen vagy posta útján.

4601/1868 t. k. Árverési hirdetmény!

Szabolcsmegye részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint gróf Des- seffy Kálmán és többeknek Eisenberger David és Móricz elleni végrehaj- tási ügyekben, utóbbiaktól végrehajtás alá vont, és a N.-Kállói 834. számú telekjegyzőkönyvben végrehajtást szenvedők tulajdonául bevezetett ugyne- vezett Császárszállási pusztai bírtok 3340 1200 öles hold területtel, mely- nek ilyen holdja 100 o. frtra becsültetett, a folyó 1868. október 12. és szükség esetében folyó 1868 november 16. és következő napján Nyiregy- háza városa nagyvendéglőjében tartandó nyilvános árverésen egy tömegben vagy a körülményekhez kepest apróbb részletekben a legtöbb igérőnek el fog adatni.

Venni szándékozók azzal értesítetnek, hogy az árverési feltételeket ezen hatóság irodájában megtekinthetik és lemosolhatják.

Szabolcsmegye telekkönyvi törvényszékének 1868. augusztus 14-én tartott tanácsüléséből.

(174) 3—3

Erdőhegyi Barna.